

TEORII, MODELE ȘI CONCEPTE ALE COMENZII MISIUNII

Contraamiral drd. Cornel COJOCARU

*Comandant al Flotei, Statul Major al Forțelor Navale
10.55535/GMR.2024.3.1*

This approach proposes an introspection within the existing theories and models that address the concept of Mission Command (MC) to identify the place and role within the operational art, capturing the essence of the concept by examining its emergence, development and applicability. The evolution of the risks and threats to the current security environment determines a conceptual adaptation regarding the approach of the mission command, starting from the basic principles of the concept and up to the ways of its application.

The mission command concept embodies a command-and-control philosophy that is based on mutual trust between commanders at different command levels. In this approach, we start from the premise that the essence of this concept has not only theoretical but also practical significance, related to the technological evolution, the doctrinal knowledge, the general strategy, elements that define the conduct of modern armed forces.

The first objective is oriented towards identifying the particularities of the concept from its emergence to its applicability, in relation to the principles underlying it and from the perspective of existing theories and concepts. The second objective is to identify command and control models and mission command perspectives within the theoretical approaches to these concepts.

The result of the endeavour will be able to predict that the concept of Mission Command can be imposed as a basic doctrine, representing a flexible and decentralized approach to the conduct of military actions at any level of military art.

Keywords: mission command; control; leadership; auftragstaktik; indirect approach;

INTRODUCERE

Scopul acestui articol este de a identifica locul și rolul conceptului *comanda misiunii* în cadrul artei operative, printr-o introspecție în teoriile și modelele existente, surprinzând esența conceptului prin examinarea apariției, a evoluției și aplicabilității acestuia.

Dincolo de conceptul pe care îl reprezintă, *comanda misiunii* (CM/ *Mission Command*/MC) înseamnă adoptarea unor decizii acționale concentrate/adaptate pe misiune, care astăzi definește un model de comandă la fața locului acțiunii. Deși se poate sugera faptul că acesta este un concept aplicabil doar la nivel tactic, utilitatea aplicării acestuia la nivel strategic va fi evidențiată prin identificarea atât a rolului, cât și a influenței pe care o poate avea asupra îndeplinirii misiunii la nivel operativ sau tactic.

Conceptul își are originea modernă în doctrina prusacă, însă filonul aplicării lui se regăsește încă din primele scrieri ale abordării strategiei militare¹, în cadrul artei războiului (Sun Tzu, 2012) și în cadrul principiilor (DAR, 2012, p. 21)² actuale ale utilizării forței armate în acțiuni militare, astăzi conceptul reprezentând esența aplicării artei operative moderne prin acțiuni concrete.

Esența conceptului *comanda misiunii* constă în comanda centralizată, exercitată de la nivel central, și o execuție descentralizată, bazată pe decizie la locul acțiunii, viteză de reacție, libertate de acțiune, inițiativă și eficiență. În toate aceste cazuri, informația reprezintă pilonul de bază în analiza situației existente observată de comandantul de la locul acțiunii, în raport cu situația dorită, prevăzută în intenția comandantului eșalonului superior.

*Esența
conceptului
„comanda
misiunii” constă
în comanda
centralizată,
exercitată de
la nivel central,
și o execuție
descentralizată,
bazată pe decizie
la locul acțiunii,
viteză de
reacție, libertate
de acțiune,
inițiativă și
eficiență.*

¹ Vezi Helmuth von Moltke Sr. (1800-1891); Otto von Moser (1860-1931). *Ausbildung und Führung des Bataillons, des Regiments und der Brigade. Gedanken und Vorschläge.* Mittler-Verlag. Berlin 1914; Hervé Coutau-Bégarie (1956-2012). *Tratat de strategie*, vol. I, 2006, București: Editura Universității Naționale de Apărare. (n.a.).

² Inițiativa, surprinderea, menținerea moralului (n.a.).

Conceptul „comanda misiunii” este folosit pentru a împuternici comandanții subordonați să ia decizii și să acționeze prin aplicarea principiilor leadershipului acțional fără a ieși din cadrul legal al misiunii primite.

Evoluția riscurilor și amenințărilor mediului de securitate actual determină o adaptare conceptuală cu privire la abordarea *comenzii misiunii*, plecând de la principiile de bază ale conceptului și până la modalitățile de aplicare ale acestuia.

Conceptul *comanda misiunii* îmbracă o filozofie de comandă și control care are la bază încrederea reciprocă între comandanții de la diferite niveluri de comandă. În această filozofie, dar și din prisma artei operative moderne, *comanda misiunii* se materializează prin executarea independentă a ordinelor de către comandantul inferior, acțiune care se bazează pe o înțelegere comună a intenției comandantului superior. Astfel, conceptul este folosit pentru a împuternici comandanții subordonați să ia decizii și să acționeze prin aplicarea principiilor leadershipului acțional fără a ieși din cadrul legal al misiunii primite. Conceptul nu înglobează doar o semnificație teoretică, ci și una practică, raportată la evoluția tehnologică și la cunoașterea doctrinară, la strategia generală, elemente care definesc modul de conducere a forțelor armate moderne.

Primul obiectiv al acestui articol este orientat în direcția identificării particularităților conceptului de la apariție până la aplicabilitatea sa, în raport cu principiile care stau la baza acestuia și din prisma teoriilor și a conceptelor existente. Al doilea obiectiv constă în identificarea unor modele de comandă și control și perspectiva *comenzii misiunii* în cadrul unor abordări teoretice privind aceste concepte.

Se poate prefigura faptul că acest concept se poate impune ca o doctrină de bază în spectrul modelelor de aplicare a leadershipului modern, reprezentând o abordare flexibilă și descentralizată a conducerii acțiunilor militare la orice nivel al artei militare. Astfel, la nivel strategic, conceptul înglobează o filozofie specifică ce își are esența în școala de gândire a actualilor lideri militari și se bazează pe o cultură națională specifică, aliniată la angajamentele aliate euroatlantice.

CONCEPTUL COMANDA MISIUNII – ÎNTRE APARIȚIE ȘI APLICABILITATE

Încă din etapa timpurie de exprimare a acestui concept, se poate observa că flexibilitatea și adaptabilitatea acțională pe câmpul de luptă reprezintă particularități ale filosofiei *comenzii misiunii*. Sun Tzu prezenta, în opera sa, rolul comandantului de nivel inferior de a lua decizii adaptate situației din teren în funcție de reacția inamicului: „O armată, pentru a dobândi victoria, își adaptează acțiunea sa la situația inamicului”. (Sun Tzu, ib., p. 49). Se poate sublinia, astfel, că, dincolo de existența conceptului, esența acestuia a fost surprinsă încă de la începuturile artei militare.

Evoluția conceptului a fost marcată de însăși evoluția artei militare prin amprenta științifică moștenită de la Helmuth von Moltke, Carl von Clausewitz, Antoine Henri Jomini, Otto von Moser, Hervé Coutau-Bégarie etc. Conceptul a fost utilizat, într-o formă incipientă, sub forma unor ordine pentru misiune, de către armata prusacă, sub denumirea „*Auftragstaktik*” (Gunther, 2012). Ulterior, conceptul a fost preluat și aplicat de către feldmareșalul Helmuth von Moltke Sr., care previziona faptul că un comandant inferior trebuie să cunoască scopul și starea finală dorită ale unei operații. Aceste două elemente reprezentau două componente determinante ale intenției comandantului de nivel superior. Moltke sugera că între scop și starea finală dorită există anumite condiții de îndeplinit, pe care un comandant trebuie să le îndeplinească prin orice mijloace și prin decizii adaptate, intuitive și aplicabile (ib., p. 8).

Conceptul „*Blitzkrieg*” (Frieser, 2010) reprezintă rezultatul evident al evoluției practice a conceptului „*Auftragstaktik*”, acesta din urmă fiind cu succes aplicat de Germania în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, când comandanților de nivel tactic le-a fost acordată *autonomia acțională* pentru a răspunde eficient la volatilitatea condițiilor mediului de acțiune. Ulterior, această libertate de acțiune a comandanților a fost îngăduită de deciziile de la nivel strategic, fapt care a dus la multiple înfrângeri ale Germaniei naziste (Deighton,

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Sun Tzu prezenta, în opera sa, rolul comandantului de nivel inferior de a lua decizii adaptate situației din teren în funcție de reacția inamicului: „O armată, pentru a dobândi victoria, își adaptează acțiunea sa la situația inamicului”.

Mission command „modelează stilurile de comandă, atitudinile și comportamentele comandanților și subordonaților. Se bazează pe un leadership bine definit, care permite ca deciziile să fie luate de către persoana aflată cel mai aproape de locul de desfășurare, exploatând oportunitățile care apar intempestiv”.

1981). Conceptul „Auftragstaktik” a atras atenția specialiștilor din armata americană, fiind intens studiat, astfel că, în doctrina americană (FM 100-5 Operations, 1986; 1993, p. 68), sub conceptul „ordin de misiune” se pot identifica anumite caracteristici specifice care astăzi definesc conceptul de *comanda misiunii*, respectiv: intensitate acțională, flexibilitate și încredere asupra inițiativei comandanților, rapiditate decizională, obiective clar definite pentru concentrarea efortului etc.

Conceptul modern *comanda misiunii* [Mission Command; AJP 01(D) Allied Joint Doctrine, 2010] apare pentru prima dată în AJP 01(D) Allied Joint Doctrine, ediția 2010, însumând principii precum „libertatea de acțiune, eficiența, oportunitatea” (Ib., pp. 6-3). În 2012, în ADP 6-0 (Army Doctrine Publication), conceptul *comanda misiunii* însuma *încrederea* de sine și în subordonați, *înțelegerea reciprocă*, intenția comandantului, ordine de misiune clare, inițiativă, disciplină, riscuri acceptate. Acestea reprezintă caracteristici ale *comenzii misiunii* și sunt stipulate în documente ca principii, astfel: „*competența, încrederea, înțelegerea, intenția, ordinele misiunii, inițiativa, acceptarea riscului*”. (ADP 6-0 Mission Command, HQ Dept. of Army, p. 2). Varianta AJP 01(D) Allied Joint Doctrine din anul 2017 introduce principii precum inițiativa, viteza de acțiune, în funcție de intenția comandantului superior și de sarcinile primite prin ordin de acțiune.

Influența artei operative moderne se face simțită în AJP 01(F) Allied Joint Doctrine, ediția 2022, esența conceptului *comanda misiunii* fiind respectarea intenției comandantului superior, îndeplinirea sarcinilor prin orice mijloace, ca „*responsabilitate principală a comandantului*” [AJP 01(F) Allied Joint Doctrine, 2022, p. 84]. În manualul de specialitate, conceptul se poate identifica astfel: *mission command* „*modelează stilurile de comandă, atitudinile și comportamentele comandanților și subordonaților. Se bazează pe un leadership bine definit, care permite ca deciziile să fie luate de către persoana aflată cel mai aproape de locul de desfășurare, exploatând oportunitățile care apar intempestiv. Comanda misiunii oferă un avantaj semnificativ atunci când este aplicată corect, permițând forțelor întrunite să înfrângă un rival în cele*

mai haotice și solicitante circumstanțe prin maximizarea inițiativei, cu scopul de a profita de oportunități”. (Ib., trad. aut.).

Însumând aceste elemente definitorii ale conceptului, se poate formula faptul că, în accepțiune modernistă, esența *comenzii misiunii* este bazată pe modelare, stil de comandă, atitudini și aptitudini, leadership, inițiativă, oportunitate etc. Lista de principii poate continua, însă, pentru a contura imaginea de ansamblu, în continuare, vom avea în vedere unele abordări teoretice ale conceptului *comanda misiunii*, de la apariție și până la modernism.

TEORII ȘI ABORDĂRI ALE CONCEPTULUI COMANDA MISIUNII ÎN GÂNDIREA STRATEGICĂ MILITARĂ

Sun Tzu, în cartea *Arta Războiului* (*The Art of War*, 2023), subliniază flexibilitatea, adaptabilitatea și utilizarea înțeleaptă a inițiativei în acțiunile militare. Chiar dacă nu găsim explicit stipulat conceptul *comanda misiunii*, definit ca atare, abordarea sa prin promovarea acestor principii promovează o filosofie similară, evidențiind cât de importantă este libertatea de acțiune a comandanților de la nivel inferior, de pe câmpul de luptă, în obținerea victoriei și în stabilirea deznodământului confruntării. Sun Tzu accentuează, în acest context, rolul informației, al surprinderii și al adaptabilității, aceste principii reprezentând o parte a esenței conceptului *comanda misiunii*.

Carl von Clausewitz, în opera sa – *Despre război* (*On War*, 1932) –, oferă unele perspective care pot fi interpretate prin prisma principiilor specifice *comenzii misiunii*. Acesta subliniază libertatea de acțiune în cunoștință de cauză, aspect care oferă o siguranță în ceea ce privește moralul trupelor în condiții de incertitudine ale evoluției situației imprevizibile de pe câmpul de luptă față de dinamica și complexitatea conflictului, elemente de conținut ale conceptului prezentat.

Teoretician al artei războiului, Antoine-Henri Jomini a avut o perspectivă proprie asupra a ceea ce înseamnă strategia militară, abordarea sa putând fi analizată prin prisma conceptului *comanda misiunii*. Jomini a subliniat importanța liniilor de operații, ceea ce îi obligă pe comandanți să pună accent pe condițiile decisive ale unei operații și de a avea inițiativa de a alege exact punctul decisiv,

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Carl von Clausewitz, în opera sa – „Despre război” –, oferă unele perspective care pot fi interpretate prin prisma principiilor specifice comenzii misiunii. Acesta subliniază libertatea de acțiune în cunoștință de cauză, aspect care oferă o siguranță în ceea ce privește moralul trupelor în condiții de incertitudine ale evoluției situației imprevizibile de pe câmpul de luptă față de dinamica și complexitatea conflictului, elemente de conținut ale conceptului prezentat.

Helmuth von Moltke, un coordonator al aplicării conceptului „Auftragstaktik” în armata prusacă, a previzionat faptul că este greu de anticipat toate variabilele de pe câmpul de luptă. Acesta a promovat necesitatea acordării unui grad de autonomie în luarea deciziilor de către comandanții subordonați, fapt care poate fi asociat cu esența conceptului *comanda misiunii*.

corespunzător unui moment culminant al bătăliei, care corespunde cu libertatea de acțiune promovată de *comanda misiunii*. Nu trebuie să ometem faptul că Jomini a promovat o structură de comandă foarte bine definită, unde libertatea de decizie putea fi oprimată oricând.

Helmuth von Moltke, un coordonator al aplicării conceptului „Auftragstaktik” în armata prusacă, a previzionat faptul că este greu de anticipat toate variabilele de pe câmpul de luptă. Acesta a promovat necesitatea acordării unui grad de autonomie în luarea deciziilor de către comandanții subordonați, fapt care poate fi asociat cu esența conceptului *comanda misiunii*.

Chiar dacă, în preocupările sale, promovează importanța controlului mărilor și a proiecției puterii navale americane pe mările și oceanele lumii, Tayer Alfred Mahan atinge, alături de strategia navală, și elemente de comandă și control al forțelor, conducerea directă a forțelor, mobilitatea lor, autonomia actului de comandă, inițiativa etc. În acest context, Mahan subliniază libertatea comandanților de nave și de flote de a exploata oportunitățile, în concordanță cu obiectivele misiunii, stabilite de comandantul superior (Mahan, 1890).

John Boyd, autorul conceptului *OODA Loop (Observe-Orient-Decide-Act/Observare-Orientare-Decizie-Acțiune)*, oferă un model de luare a deciziilor în timp scurt, adaptabile la dinamica acțiunilor militare pentru a obține un avantaj tactic în fața adversarului. Boyd a promovat adaptabilitatea, inițiativa și capacitatea de a lua decizii rapide și eficiente, susținând descentralizarea conducerii forțelor, aspecte care converg, de asemenea, către filosofia *comenzii misiunii*.

Julian Corbett, în calitatea sa de strateg militar, surprinde principiile conceptului *comanda misiunii* într-un context mai larg, mai ales din prisma încurajării coordonării și adaptabilității forțelor la dinamica acțiunilor din teatrul de operații maritime. Acesta era adept al complementarității forțelor terestre și navale la litoral, demonstrând o viziune de ansamblu a conducerii centralizate. Fiind un susținător al flexibilității strategice, Corbett devine primul susținător al asigurării libertății de acțiune promovată de la nivelul strategic, politic și militar (Corbett, 1911).

Basil Liddell Hart a fost un istoric militar și teoretician care a dezvoltat conceptul de *abordare indirectă* în dialectica artei războiului comparativ cu conceptul de *abordare directă* (2022), menționând faptul că, „în strategie, lungul drum al ocolirii este de multe ori drumul cel mai scurt către casă. Pe când abordarea directă către un obiectiv epuizează atacatorul și întărește rezistența apărătorului prin eficientizarea acțiunilor sale, abordarea indirectă slăbește capacitatea de apărare prin pierderea echilibrului”. (Liddell Hart, 1991, trad. autorului). În esența lor, *abordarea indirectă* și *comanda misiunii* împărtășesc principiul potrivit căruia succesul în operațiuni nu se bazează mereu pe confruntarea directă și forță brută, ci pe agilitatea, inovația și capacitatea de a exploata punctele slabe ale adversarului. Liddell Hart a pledat pentru o conducere care să permită o libertate mare de manevră și inițiativă, aspecte ce sunt fundamentale în *comanda misiunii*.

În zilele noastre, Colin S. Gray³, în formarea sa profesională ca teoretician al securității și strategiei contemporane, a evidențiat complexitatea conflictelor moderne și a promovat permanenta adaptare a doctrinelor militare la realitățile vremii. Chiar dacă nu abordează explicit conceptul de *comanda misiunii* de la nivelul perspectivei sale în calitate de strategist, acesta subliniază importanța flexibilității, a gândirii strategice adaptative și a culturii organizaționale, susținând, totodată, inovația și inițiativa la eşaloanele inferioare, printr-o promovare de la nivel strategic. Această abordare reclamă afirmativ promovarea abordării dinamice și receptive în stilurile de conducere militară de nivel operativ și tactic.

Rezultatul analizei abordării teoretice, direct sau indirect, în principalele opere care dezvoltă sau surprind conceptul *comanda misiunii* în evoluția sa, relevă faptul că acesta a ajuns la o maturitate care abordează toate fațetele actului de comandă și control al unui lider

³ Colin S. Gray, (1943-2020), profesor de relații internaționale și studii strategice la University of Reading, Marea Britanie, a fost consilier pe probleme de apărare în guvernul SUA și în cel al Marii Britanii. Este autor al lucrărilor: *Modern Strategy* (1999), *Strategy and History: Essays on Theory and Practice* (2006), n.a.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Basil Liddell Hart a dezvoltat conceptul de „abordare indirectă” în dialectica artei războiului comparativ cu conceptul de „abordare directă”, menționând faptul că, „în strategie, lungul drum al ocolirii este de multe ori drumul cel mai scurt către casă. Pe când abordarea directă către un obiectiv epuizează atacatorul și întărește rezistența apărătorului prin eficientizarea acțiunilor sale, abordarea indirectă slăbește capacitatea de apărare prin pierderea echilibrului”.

militar la orice nivel al artei militare. Însă, esența pe care o îmbracă la fiecare nivel – strategic, operativ și tactic – face obiectul unui studiu distinct, generat chiar de complexitatea modalităților de utilizare a acestui instrument de comandă și control.

COMANDA MISIUNII – UN MODEL DE COMANDĂ ȘI CONTROL

Pentru a determina atât caracteristica de comandă și control a conceptului *comanda misiunii*, cât și pentru a identifica un model optim de utilizat ca instrument consacrat de conducere, în continuare vor fi abordate unele modele existente de comandă și control din domeniul militar în comparație cu modele de management din domeniul civil al conducerii cu scopul de a surprinde anumite avantaje și limitări ale conceptului. Se vor avea în vedere modele de comandă și control precum *comanda autoritară, participativă sau delegativă* [comanda directă/autoritară, comanda bazată pe control, comanda detaliată vs. managementul prin obiective (MPO) (*Sisteme, metode și tehnici de management*, 2015, p. 630) și managementul prin delegare (Ib., p. 64)].

Comanda directă/autoritară este un tip de comandă și control în care comandantul ordonă în mod direct sarcinile, obiectivele și modul de executare a misiunii fără a se consulta cu subordonații. Aceștia sunt mai puțin implicați în procesul de luare a deciziilor și au rolul de a executa întocmai ordinele primite. Nu sunt permise devierile, efectul fiind o structură organizațională rigidă, un mediu de lucru demoralizator și demotivant. Un astfel de model limitează inovația și performanța subordonaților. Cu toate aceste dezavantaje, modelul se pretează a fi utilizat la nivelul tactic inferior de comandă, la structurile de execuție de nivel echipă, detașamente etc.

Comanda bazată pe control este un model de comandă autoritar similar celui anterior, dar care implică o monitorizare și un control strict asupra activităților executate de subordonați. Comandantul controlează modul de execuție a sarcinilor și a obiectivelor, urmărește îndeplinirea condițiilor decisive și producerea de efecte. Deciziile se iau

în mod centralizat, pe baza rapoartelor și a actualizărilor de informații primite de la subordonați. Deciziile sunt bazate pe proiecte, planuri sau proceduri prestabilite, unde nu au loc inovația, inițiativa, adaptarea la evenimente neprevăzute. În pofida dezavantajelor, acest model se pretează a fi utilizat uneori la nivelul tactic superior de comandă, respectiv la nivelul structurilor de execuție de nivel batalion, regimente etc.

Comanda detaliată este caracterizată de principii precum: controlul centralizat, ordine specifice și detaliate, coordonare riguroasă, comunicare eficientă și precisă, sincronizare etc. În cadrul acestui model, deciziile sunt luate la niveluri superioare de comandă și sunt transmise subordonaților sub forma unor ordine detaliate. Principalele caracteristici ale conceptului pot fi: planificare detaliată, comunicare eficientă și precisă, supervizare, monitorizare etc. Această abordare asigură transmiterea tuturor elementelor de comandă și control stabilite printr-un design operațional, astfel că toate etapele unei operații sunt strict coordonate și aliniate la obiectivele acesteia și în conformitate cu intenția eșalonului superior.

Comanda detaliată este utilizată cu precădere în situații unde riscurile sunt ridicate, iar efectele acțiunii sunt de importanță foarte mare. Un astfel de model se poate regăsi la nivelul operativ și strategic de conducere, în special în operații care implică o coordonare inter-agenții. Un domeniu specific de aplicare este cel al logisticii, pentru că operațiile de sprijin logistic sunt complexe, astfel că o deviație de la plan poate avea efecte nedorite semnificative.

Prin comparație, *comanda misiunii* oferă mai multă flexibilitate și rapiditate în răspuns, în timp ce modelele anterioare oferă control mai strict și precizie. Alegerea între aceste modele depinde de natura misiunii, de mediul operațional și de gradul de risc acceptat de comandant.

În același timp, există asemănări între *comanda misiunii* și alte concepte din domeniul civil de conducere, care valorizează flexibilitatea și adaptabilitatea, cum ar fi managementul prin obiective (participativ în esență) și managementul prin delegare. Aceste abordări recunosc importanța stabilirii unor obiective clare, însă permit membrilor echipei să găsească cele mai bune căi de atingere a acestor obiective.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Comanda detaliată este caracterizată de principii precum: controlul centralizat, ordine specifice și detaliate, coordonare riguroasă, comunicare eficientă și precisă, sincronizare etc. În cadrul acestui model, deciziile sunt luate la niveluri superioare de comandă și sunt transmise subordonaților sub forma unor ordine detaliate.

Comanda directă/autoritară este un tip de comandă și control în care comandantul ordonă în mod direct sarcinile, obiectivele și modul de executare a misiunii fără a se consulta cu subordonații.

Comanda bazată pe control este un model de comandă autoritar similar celui anterior, dar care implică o monitorizare și un control strict asupra activităților executate de subordonați.

Particularitatea esențială a *comenzii misiunii* este că acest concept este adânc înrădăcinat în domeniul militar. Se poate observa nevoia de accentuare a încrederii și inițiativei în situații de incertitudine și risc ridicat pe care comandanții de nivel superior trebuie să le acorde comandanților de nivel inferior: „*Comandanții care deleagă autoritatea către comandanții subordonați trebuie să exprime foarte clar intențiile, libertățile și constrângerile, să definească obiectivele care trebuie îndeplinite, precum și să asigure suficiente forțe, resurse și nivelul de autoritate necesar pentru realizarea sarcinilor stabilite*”. (COPD, 2010, v 3.0, 1.10, pp. 1-12).

CONCLUZII

În general, evoluția conceptului *comanda misiunii* reflectă o adaptare paradigmatică influențată de direcția strategică, gândirea operativă și evoluția situației tactice, trecând de la un model centralizat și ierarhic la unul care pune în valoare adaptabilitatea, inovația și responsabilizarea la toate cele trei niveluri ale artei militare. În acest context, putem menționa că abordarea prusacă – „*Auftragstaktik*” – este precursorul conceptului *comanda misiunii* în forma sa inițială, iar, odată cu dezvoltarea artei operative, acesta a ajuns la un nivel de coagulare care acoperă o paletă largă de principii și particularități, fiind păstrată esența conceptului.

Noua abordare conceptuală a *comenzii misiunii* a apărut ca reacție la rigiditatea și limitările sistemelor de comandă și control tradiționale, caracterizate de o vădită inhibare a inițiativei individuale și de o lipsă de libertate de decizie, inclusiv inadaptabilitatea la situația câmpului de luptă.

Astăzi, putem vorbi de o realitate favorabilă manifestării unui concept modern, adaptat principiilor artei operative, evoluției tehnologice, caracteristicilor dinamice ale câmpului de luptă, precum și la formarea profesională și a leadershipului actului de comandă.

Astfel, la nivel strategic, *comanda misiunii* oferă un cadru de lucru adecvat promovării agilității și adaptabilității procesului de luare a deciziei la nivel militar, precum și formulării de directive în spiritul

încurajării creativității, bazată pe experiența și gândirea critică a comandantului de nivel operativ. Prin intermediul acestei abordări, se facilitează dezvoltarea culturii de comandă și control, dezvoltarea personală a liderilor, sporind, astfel, încrederea de sine a comandanților de nivel operativ.

La nivel operativ, *comanda misiunii* promovează idei flexibile și adaptabile la mediul de securitate și la dinamica operațiilor, se bazează pe simțul de coeziune și oferă un grad ridicat de demnitate comandanților și forțelor comandate.

La nivel tactic, *comanda misiunii* promovează autonomia decizională în raport cu fluxul informațional și dinamica acțiunilor militare, încurajează inițiativa pe câmpul de luptă cu scopul de a realiza obiectivele de la nivelul operativ prin îndeplinirea sarcinilor misiunii de nivel tactic.

Rezultatul analizei conținutului conceptual al *comenzii misiunii* reliefează faptul că acesta combină flexibilitatea, adaptabilitatea, inițiativa și înțelegerea, oferind comandanților de nivel superior oportunitatea să investească încredere și să împuternicească acei comandanți inferiori, pentru ca aceștia să mențină direcția strategică, să îndeplinească sarcinile și să atingă obiectivele generale ale misiunii prin producerea de efecte favorabile acțiunii.

Din punct de vedere al execuției și raportat la comanda și controlul acțiunii, *comanda misiunii* înseamnă, în esență, conducere centralizată și execuție descentralizată. Se poate menționa că abordarea modernă a conceptului contrastează cu stilurile tradiționale de conducere, precum comanda și controlul centralizate, în care deciziile sunt luate de eșaloanele superioare, structurate și transmise în mod rigid, limitând capacitatea comandanților inferiori de a răspunde rapid la schimbările din zona de operații.

Astăzi, *comanda misiunii* reprezintă fundamentul artei operative prin abordări adaptativ-realiste ale managementului forțelor luptătoare, în raport cu evoluția mediului de securitate, cu riscurile și amenințările existente, astfel că, din punct de vedere al conducerii militare, filosofia conceptului răspunde nevoilor și provocărilor războiului viitorului.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Comanda misiunii reprezintă fundamentul artei operative prin abordări adaptativ-realiste ale managementului forțelor luptătoare, în raport cu evoluția mediului de securitate, cu riscurile și amenințările existente, astfel că, din punct de vedere al conducerii militare, filosofia conceptului răspunde nevoilor și provocărilor războiului viitorului.

Promovarea acestui concept reprezintă o preocupare permanentă, din punct de vedere conceptual fiind necesară o adaptare doctrinară, iar din punct de vedere acțional, susținerea unei abordări flexibile, adaptabile și eficiente în gestionarea operațiilor militare.

BIBLIOGRAFIE:

1. ADP 6-0 Mission Command, HQ Dept. of Army (2014). Washington D.C., <https://armypubs.us.army.mil/doctrine/index.html>, accesat la 12 mai 2024.
2. AJP 01(D) Allied Joint Doctrine (2010, 2022), <https://www.gov.uk/government/publications/ajp-01-d-allied-joint-doctrine>, pdf, accesat la 12 iunie 2024.
3. COPD/The Comprehensive Operations Planning Directive/Directiva pentru planificarea cuprinzătoare a operațiilor (2010), v 3.0, 1.10. Belgia, <https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=CO PD%2FThe+Comprehensive+Operations+Planning+Directive%2FDirectiva+pentru+planificarea+cuprinz%C4%83toare+a+opera%C8%9Bilor%2C+v+3.0%2C+1.10>, pdf, accesat la 2 iunie 2024.
4. Corbett, J. (1911). *Some Principles of Maritime Strategy*. Londra: Ed. Logmans, Green and Co.
5. Coutau-Bégarie, H. (2006). *Tratat de strategie*, vol. I. București: Editura Universității Naționale de Apărare.
6. Deighton, L. (1981). *Blitzkrieg: From the rise of Hitler to the fall of Dunkirk*. Editura Grafton.
7. *Doctrina Armatei României/DAR* (2012). București: Statul Major General.
8. FM 100-5 Operations (1993). Washington D.C., https://en.wikipedia.org/wiki/Field_Manual_100-5, pdf, accesat la 21 mai 2024.
9. Frieser, K.H. (2010). *Mitul Blitzkrieg-ului. Campania din Vest a Wehrmacht-ului, 1940*. București: Editura Militară.
10. Gray, C.S. (1999). *Modern Strategy*, Oxford University, <https://global.oup.com/academic/product/modern-strategy-9780198782513?cc=ro&lang=en&>, accesat la 12 mai 2024.
11. Gray, C.S. (2006). *Strategy and History: Essays on Theory and Practice*. Routledge: Londra și New York.
12. Gunther, M. (2012). *Auftragstaktik: The Basis for Modern Military Command?* Fort Leavenworth, Kansas: Ed. School of Advanced Military Studies United States Army Command and General Staff College.
13. Liddell Hart, B.H. (1991). *Strategy*, ediția a II-a, revizuită. New York: Meridian.
14. Liddell Hart, B.H. (2022). *Strategia indirectă (Strategy: The Indirect Approach)*. Ed. Legare Street Press.

15. Mahan, T.A. (1890). *Influența puterii maritime asupra istoriei, 1660-1783 (The Influence of Sea Power upon History, 1660-1783)*. Boston.
16. Moser, von O. (1914). *Ausbildung und Führung des Bataillons, des Regiments und der Brigade*. Berlin: Gedanken und Vorschläge. Mittler-Verlag.
17. *Sisteme, metode și tehnici de management, note de curs* (2015). București: Editura Universitaria.
18. Sun Tzu (2012). *Arta Războiului*. București: Editura Antet Revolution.
19. Sun Tzu (2023). *Arta Războiului/The Art of War*. București: Editura Litera.

